

A MER és a Pmt./Kit. ellenőrzés változásai

Minőségellenőrzési Konferencia 2020

Munkácsi Márta
a Minőségellenőrzési Bizottság tagja

A MER ellenőrzés lényege

„Kettős úton halad az emberi élet:
egyik a gyakorlat, másik az elmélet”

Arany János

Mi változott?

- 2016-os új adatszolgáltatás → többes jogviszonyok → hiányzó MER ellenőrzések
- Több 2010-2011 évi most kerül sorra
- Cél: összehangolni az egyedi ellenőrzéssel
- A „közeli MER” fogalma
- Kérésre → rendkívüli (fizető)

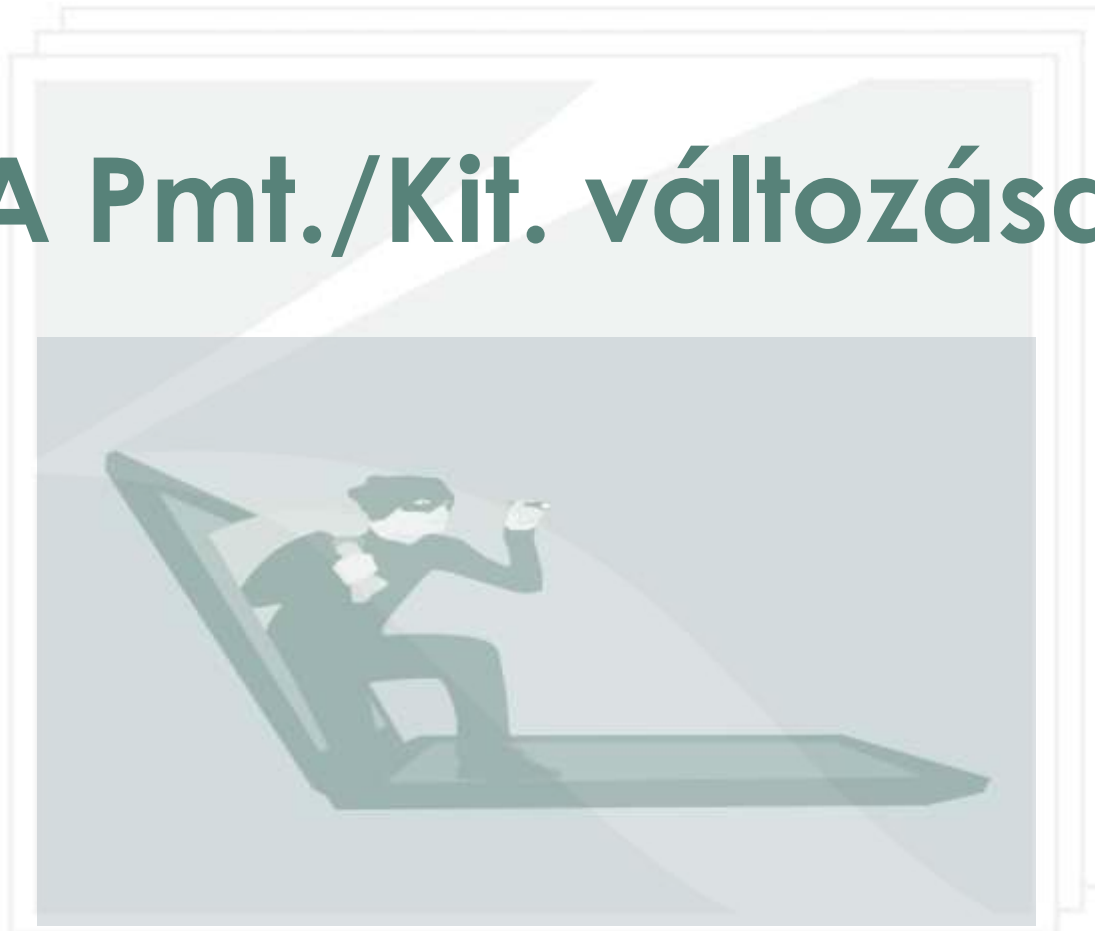
Mi nem változott?

- **A kérdőívek**
- Az ellenőrzési **szempontok**:
 - szoros kapcsolat az egyedi kérdőívvel
 - a működési jellemzőknek való megfelelés (a standard előírások saját működésre való leképezése)
 - a dokumentációs rendszer teljes körű bemutatása, alkalmazása

Problémás kérdések

- függetlenséggel és összeférhetetlenséggel érintett, **nem nyújtható** tevékenységek
- az **érintett megbízók** folyamatosan vezetett és évenként aktualizált **listája**
- a munkával kapcsolatos **visszajelzések** (megbízó, kamarai minőségellenőrzés) **értékelése**, a minőség biztosítása

A Pmt./Kit. változásai

A Pmt. módosítása

- **EU V. pénzmosási irányelve**
- Indoka: felügyeleti gyakorlati tapasztalatok
- **Érintett területek:**
 - szolgáltatói kör bővülése
 - értelmező rendelkezések
 - tényleges tulajdonos fogalma/komplex tulajdonosi struktúrák
 - kiemelt közszereplő
 - ügyfél átvilágítás
 - nyilvántartással szembeni követelmények

A Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatói kör bővülése

- **ingatlanügylettel** kapcsolatos tevékenységet végzők;
- könyvviteli (könyvelői), adószakértői, okleveles adószakértői, adótanácsadói tevékenységet **megbízási, illetve vállalkozási jogviszony** alapján végzők;
- **árkereskedők**, amennyiben tevékenységük folytatása során **hárommillió** forintot elérő vagy meghaladó összegű **készpénzfizetést** elfogadók;
- **bizalmi vagyonkezelők**, fizetőeszköz átváltók (virtuális is), letétkezelő pénztárca szolgáltatók;

A Pmt hatálya alá tartozó szolgáltatói kör bővülése

- **kulturális javak** (műalkotások, régiségek) **kereskedelmével** vagy **közvetítésével** foglalkozó szolgáltatók olyan ügyletek vagy ügyletsorozatok vonatkozásában, amelyek értéke eléri vagy meghaladja a **hárommillió forintot**;
- kulturális javak **tárolásával vagy kereskedelmével szabadkikötőkben foglalkozó** vagy közvetítőként szabadkikötőkben eljáró szolgáltatóra olyan ügyletek vagy ügyletsorozatok vonatkozásában, amelyek értéke eléri vagy meghaladja a **hárommillió forintot**; és a
- **székhelyszolgáltatók.**

A Pmt hatálya alá tartozó szolgáltatói kör

E törvény hatálya kiterjed továbbá arra, aki

- a **szolgáltató ügyfele**, vagy annak **rendelkezésre jogosultja, képviselője, meghatalmazottja**;
- a **szolgáltató vezetője, foglalkoztatottja, illetve segítő családtagja**;

E törvény hatálya **kiterjed a Pmt. 5. §-ban meghatározott felügyeletet ellátó szervekre is.**

Értelmező rendelkezések és változásaik

- **adótanácsadó, adószakértő, okleveles adószakértő:** aki az adópolitikáért felelős miniszter által kiadott szakmai és vizsgakövetelmények szerint megszerzett szakmai képesítéssel és az adótanácsadói, adószakértői, okleveles adószakértői tevékenység folytatására jogosító **engedéllyel rendelkezik, és** az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott adótanácsadói, adószakértői, illetve okleveles adószakértői **nyilvántartásban szerepel - a tevékenység tényleges végzése nem feltétel!**
- **ingatlanüggyellett kapcsolatos tevékenység:** ingatlan tulajdonjoga átruházásának üzletszerű közvetítése, ingatlan bérleti jogának üzletszerű közvetítése, ha a havi **bérleti díj összege ügyletenként az ötszázezer forintot eléri vagy meghaladja**, valamint saját tulajdonú ingatlan üzletszerű adásvétele
- **könyvviteli tevékenység:** a Számv. tv. szerinti könyvviteli szolgáltatás

Az értelmező rendelkezések további változásai

- **Kockázati szint:** tartós üzleti kapcsolatok vonatkozásában az a besorolás, amely meghatározza, hogy az ügyfél vonatkozásában milyen terjedelmű ügyfél-átvilágítási intézkedéseket szükséges elvégezni (Pmt. 3. § 19a.)
- A **dinamikus, kockázati szintekhez igazodó ügyfél-átvilágítás** végrehajtásának elősegítés érdekében a Pmt. kiegészült a kockázati szintre és a **pénzeszközök forrásának igazolására irányuló magyarázattal** (28a.)
- Az ügyfél átvilágításkor adott nyilatkozatának **tartalmaznia kell a pénzeszközök forrására és a vagyon forrására vonatkozó információkat is**, amelyet a **szolgáltatónak** az erre a célra rendelkezésre álló nyilvántartás alapján indokolt **ellenőriznie és nyilvántartásba vennie.**

Források igazolása

- **Pénzeszköz forrásának igazolása:** az ügyletben szereplő pénzeszközök törvényes forrását megerősítő adat vagy azt igazoló dokumentum, így különösen az öröklésből, kártérítésből, polgári jogi jogviszonyokból származó szerződés vagy egyéb hivatalos dokumentum a kapcsolódó jogosultságok nevesítésével, munkaviszonyból származó bérjövedelem-igazolás, külszolgálatért kapott jövedelemigazolás, egyéb jövedelemigazolás, árfolyamnyereséghez, nyereményhez, osztalékhoz kapcsolódó **igazoló dokumentum**.
- **Vagyon forrásának igazolása:** az ügyfél **hárommillió forintot meghaladó értékű** vagyoni eszközeinek - beleértve a materiális vagy immateriális javakat - forrását bemutató **ügyfél-nyilatkozat**

A tényleges tulajdonos fogalma

- az a **természetes személy**, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben **közvetlenül vagy** – a Ptk. 8:2. § (4) bekezdésében meghatározott módon - **közvetve** a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad **legalább huszonöt százalékkal** rendelkezik, vagy egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felett, ..
- az a **természetes személy**, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben - a Ptk. 8:2. § (2) bekezdésében meghatározott - **meghatározó befolyással** rendelkezik,
- az a **természetes személy**, akinek megbízásából valamely ügyletet végrehajtanak, vagy aki **egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol** a természetes személy ügyfél tevékenysége felett,

Fogalom pontosítás alapítványok esetében

- alapítványok esetében az a *természetes személy*,
 - aki az alapítvány **vagyona legalább huszonöt százalékának a kedvezményezettje**, ha a leendő kedvezményezetteket már meghatározták,
 - **akinek érdekében az alapítványt létrehozták**, illetve működtetik, ha a kedvezményezetteket még nem határozták meg,
 - **aki tagja** az alapítvány kezelő szervének, vagy **meghatározó befolyást gyakorol** az alapítvány vagyonának **legalább huszonöt százaléka felett, vagy**
- A fenti alpontokban meghatározott **természetes személy hiányában az, aki az alapítvány képviseletében eljár.**

Komplex tulajdonosi struktúrák sajátosságai

- A jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet ügyfelek esetében nem elegendő a tulajdoni hányad, vagy a szavazati jog mértéke alapján történő azonosítás, **komplex tulajdonosi struktúrák esetében különösen indokolt a tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorló azonosítása.**
- Az üzleti kapcsolat létesítéséhez meg kell határozni és ellenőrizni kell a tényleges tulajdonost. Meg kell állapítani és minden rétegben meg kell érteni az ügyfél tulajdonosi struktúráját. A tényleges tulajdonos nem feltétlenül egy személy, több tényleges tulajdonosa is lehet egy jogi személynek. **Ha indokolatlanul bonyolult a tulajdonosi struktúra, akkor fennáll annak a lehetősége, hogy a struktúrát a tényleges tulajdonos elrejtésére használják!**
- **A szolgáltatók bármikor dönthetnek úgy, hogy megállnak az üzleti kapcsolat létesítésére irányuló folyamatban, ha úgy látják, az információ beszerzése lehetetlen. Ha azonban a tényleges tulajdonos azonosítása és ellenőrzése nem történt meg, akkor a teljes körű ügyfél-átvilágítás nem fejeződött be, a szolgáltató nem létesíthet üzleti kapcsolatot,** illetve az ügyfél nem végezhet ügyleti megbízást. (Pmt. 13.§ (8))

Vállalati struktúrák típusai

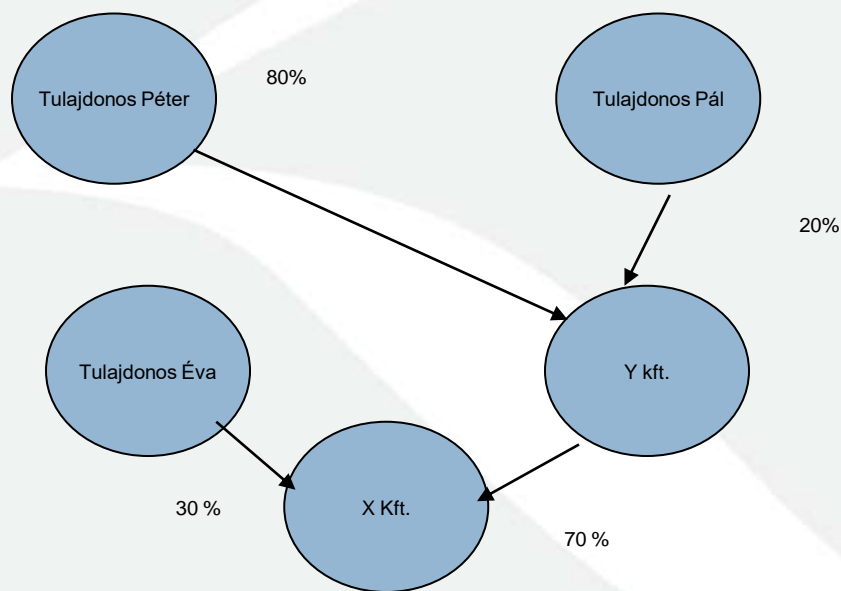
➤ A következőkben bemutatott vállalati struktúrák létrehozása lehet piaci-gazdasági érdekek által vezérelt, azonban számos olyan szerkezetet is láthatunk, amelyek piaci tapasztalatok alapján alkalmasak lehetnek a tényleges tulajdonos elfedésére. Mind az egyszerű, mind az összetett tulajdonosi szerkezetek az alábbi tulajdon-típusokon alapulnak:

- Közvetlen tulajdon
- Lineáris közvetett tulajdon
- Párhuzamos közvetett tulajdon
- Hurok
- Vegyes tulajdon

Ezek állhatnak önmagukban, vagy egymással különböző kombinációban is előfordulhatnak. Lehetnek egyszerű vagy összetett szerkezetűek.

Példa közvetlen/közvetett lineáris tulajdonosi struktúrára

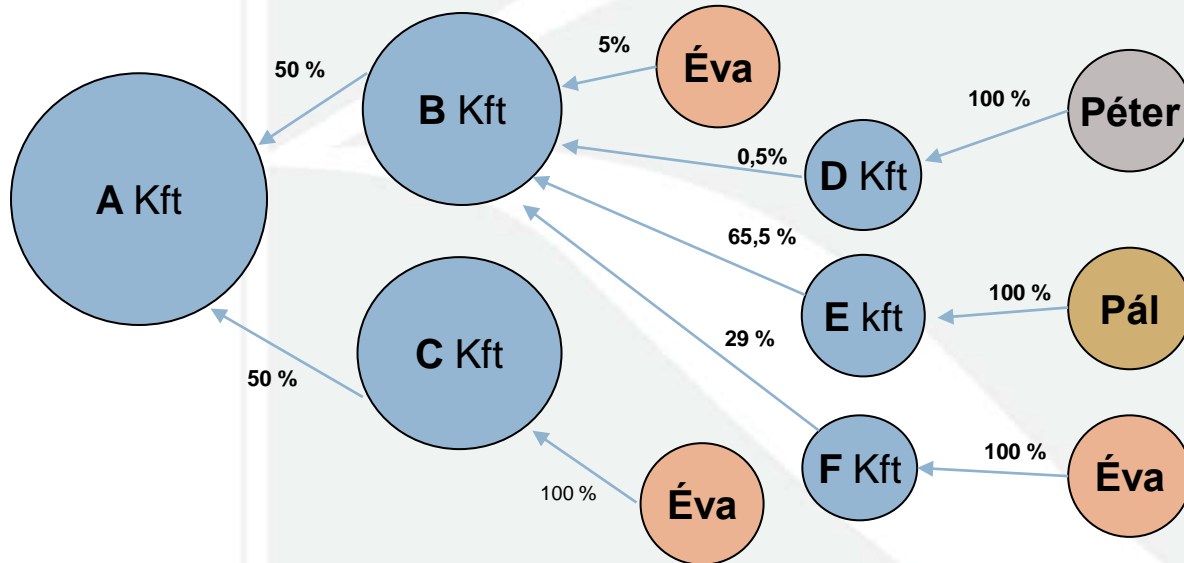
Az „X” Kft. Tényleges tulajdonosai számításának menete: Tulajdonos Éva esetén: 30%
Tulajdonos Péter esetén: $80\% \cdot 70\% = 56\%$; Tulajdonos Pál esetén: $20\% \cdot 70\% = 14\%$

Tehát „X” Kft.-nek **2 tényleges tulajdonosa van, Tulajdonos Éva és Tulajdonos Péter**, mivel ők megfelelnek a jogszabályban előírt feltételeknek. (25%-os korlát).

Példa párhuzamos közvetett tulajdonosi struktúrára

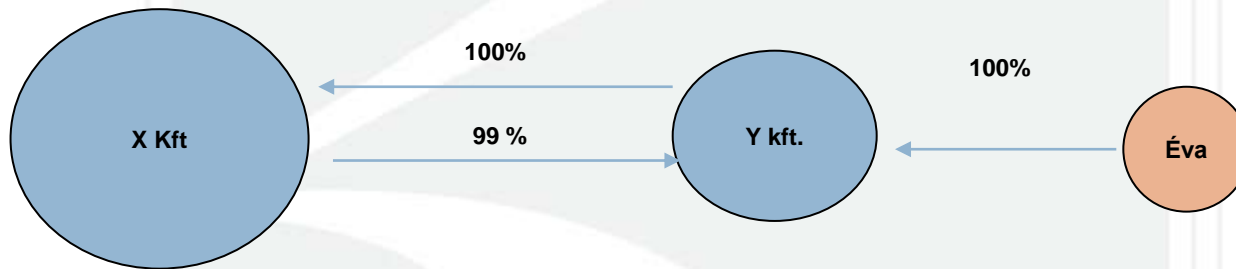
Pál 50%-os közvetett tulajdoni hányaddal rendelkezik az „A” társaságban az „E”-„B”-„A” vonalon ($100\% \times 100\% \times 50\%$) mert ha csak a tulajdoni hányadokat néznénk, akkor $100\% \times 65,5\% \times 50\%$ hányaddal kellene számolnunk. Azonban a Ptk.8:2.§ (4) bekezdése alapján az „E” Társaság „B” Társaságban birtokolt tulajdoni hányadát 100%-nak kell venni.

Péter pedig 0,25% közvetett tulajdonnal a „D”-„B”-„A” vonalon ($100\% \times 0,5\% \times 50\%$). **Éva** több szinten, közvetett módon kapcsolódik „A” társasághoz: „C” társaságon keresztül 50%-os tulajdoni hányaddal ($100\% \times 50\%$), a „F”-„B”-„A” vonalon keresztül 14,5% ($100\% \times 29\% \times 50\%$), míg „B” társaságon keresztül 2,5%-kal ($5\% \times 50\%$, ami összesen $50 + 14,5 + 2,5 = 67\%$). **A fentiek alapján Pál és Éva a tényleges tulajdonosok.**

Példa egyszerű hurok tulajdonosi struktúrára

Ebben a példában egy látszólag jelentéktelen, 1%-os tulajdonos magánszemély szerepel (Éva).

Valójában **ez a személy az egyetlen tényleges tulajdonos**, aki bár papíron 1%-nyi tulajdonrészrel rendelkezik, mégis a gyakorlatban 100% tulajdoni hányada van. Ebben az esetben elválnak a jogi és a tényleges tulajdon.

Összetett tevékenység

- Az értelmező rendelkezések kiegészültek az ügyfél-átvilágításhoz kapcsolódó intézkedések **konkrét** meghatározásával (Pmt. 3. § 42. pont):
- „....az ügyfél azonosítása, az ügyfél kockázati besorolása, a személyazonosság igazoló ellenőrzése, az üzleti kapcsolat és az ügyleti megbízás céljának és jellegének megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése”
- a Pmt. 3. § 45. pont a) alpontja egyértelműsíti, hogy az **összetett tevékenységű szolgáltatók vonatkozásában nem minden tevékenység tartozik a Pmt. hatálya alá, csak a szoros értelemben vett szakmai alaptevékenységek.**

Kiemelt közszereplő fogalmának pontosítása

- A Pmt. módosított 4. § (1) bekezdése szerint a törvény alkalmazásában **kiemelt közszereplő az a természetes személy, aki fontos közfeladatot lát el, vagy** az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzését megelőzően **legalább egy éven belül fontos közfeladatot látott el** (a kockázatalapú megközelítésnek megfelelően a szolgáltató erre irányuló döntése alapján akár hosszabb ideig is kiemelt közszereplőnek minősül egy korábban fontos közfeladatot ellátó személy).
- **2020.01.10-től** az előzőek mellett **kiemelt közszereplőnek minősül a nemzetközi szervezet vezetője, vezetőhelyettese, vezető testületének tagja vagy ezzel egyenértékű feladatot ellátó személy.**

Nyilatkozat kiemelt közszereplők esetében

- Mind a természetes személy ügyfél a maga nevében, mind a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet ügyfél **képviselője** - az ügyfél által vezetett pontos és naprakész nyilvántartás alapján - köteles **személyes megjelenéssel írásban**, vagy auditált elektronikus hírközlő eszköz útján **nyilatkozni** arról, hogy Ő maga, vagy az általa azonosított tényleges tulajdonos **kiemelt közszereplőnek vagy kiemelt közszereplő közeli hozzátartozójának, vagy a kiemelt közszereplővel közeli kapcsolatban álló személynek minősül-e** (Pmt. 9 és 9/a §.), és ha igen, a Pmt. 4. § (2)-(4) bekezdésének mely hivatkozása alapján.
- Ha a válasz igen, **a nyilatkozatnak tartalmaznia kell a pénzeszközök forrására és a vagyon forrására vonatkozó információkat is.**

Előírások a szolgáltató nyilvántartásával szemben

- A szolgáltató köteles rögzíteni az elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedéseket (beleértve a nyilatkozatokat is), valamint az arra vonatkozó információt is, ha ezen intézkedéseket nem tudta végrehajtani.
- A szolgáltató köteles ellenőrizni nyilatkozatban foglaltak valóságtartalmát a rendelkezésére álló vagy nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartásban, valamint **köteles nyilvántartást vezetni az ellenőrzés érdekében megtett intézkedésekről.**
- Az **ügyfél nyilatkozatátása mellőzhető**, ha a szolgáltató a Pmt.-ben meghatározott adatokat a részére bemutatott okiratok, valamint a **nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartások** vagy olyan nyilvántartások alapján rögzíti, amelyeknek kezelőjétől törvény alapján adatigénylésre jogosult.
- A szolgáltató köteles nyilvántartásában az arra vonatkozó információt is **rögzíteni, hogy** a törvényben meghatározott adatok rögzítésére **az ügyfél nyilatkozatátása mellőzésével került sor.**

Az ügyfél-átvilágítási kötelezettség változásai

- A Pmt. 7. § (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy **a szolgáltató nem köteles valamennyi rendelkezésre jogosultat vagy képviselőt átvilágítani, kizárólag a szolgáltatónál eljáró (gyakorlatban egy-két)** rendelkezésre jogosult vagy képviselő vonatkozásában köteles az ügyfél-átvilágítási intézkedéseket elvégezni.
- A Törvény pontosítja, hogy a Pmt. 7. § (2) bekezdés b) pont be) alpontjában foglalt **kézbesítési megbízottnak mely adatait** köteles rögzíteni a szolgáltató *(családi és utónevét, valamint lakcímét, ennek hiányában tartózkodási helyét)*.

Az ügyfél-átvilágítási kötelezettség változásai

- A Pmt. 7. §-ának újonnan beépített (3a) és (3b) pontja kimondja, hogy a születési név, az állampolgárság és az anyja születési neve adat ellenőrzése **mellőzhető, ha a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében bemutatott okirat azt nem tartalmazza** (esetenként külföldi hatóság által kiállított okiratok).
- Kiemelendő, hogy ezen rendelkezéssel a Pmt. **kizárólag az ellenőrzésre vonatkozó kötelezettség elhagyását célozza és fenntartja a valamennyi adat rögzítésére vonatkozó kötelezettséget!**

Az ügyfél-átvilágítási kötelezettség változásai

- A Pmt. 7. § (5) bekezdésének pontosítása szerint az okirat érvényességének ellenőrzése keretében a szolgáltató **az okirat hitelességéről is köteles meggyőződni.**
- A Pmt. 7. § módosított (7) bekezdése rögzíti, hogy a szolgáltató **kockázatérzékenységi megközelítés alapján** nem csupán a (2)-(6) bekezdésben meghatározott intézkedéseken túlmenően, hanem **azok helyett is elvégezheti a személyazonosság igazoló ellenőrzését közhiteles adatbázisból is** (rögzítve nyilvántartásában ezt a tényt).

A tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozattétel

- A szolgáltató köteles **nyilvántartást vezetni** a tényleges tulajdonos azonosítása és személyazonosságának igazoló ellenőrzése érdekében **megtett intézkedésekről**.
- Ha a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet ügyfél tényleges tulajdonosa a törvény szerint (maga) a vezető tisztségviselő, a könyvvizsgáló **mindkét minőségében köteles** a vezető tisztségviselőt azonosítani, és személyazonosságának igazoló ellenőrzését elvégezni.
- A Pmt. 9. § újonnan beépítésre került (1a) bekezdése egyértelműsíti, hogy a jogi személy ügyfél képviselője a Pmt.-ben előírt nyilatkozatában köteles **valamennyi**, a 3. § 38. pontban foglaltaknak (14. dia) **megfelelő természetes személyt feltüntetni tényleges tulajdonosként**.

A tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozattétel

- Amennyiben **kétség merült fel** a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban a szolgáltatónak **a korábbi szabályozással ellentétben** – melynek értelmében az ügyfelet ismételt nyilatkozattételre kellett felszólítani – **minden további, a felügyeletet ellátó szerv által meghatározott intézkedést meg kell tennie mindaddig, amíg nem bizonyosodik meg a tényleges tulajdonos személyéről**, ideértve az ügyfél tulajdonosi és irányítási rendszerének megértését is. {Pmt. 9. § (3) bekezdése}.
- Az indokolás szerint *„E rendelkezések célja, hogy kizárja azt a rossz gyakorlatot, miszerint a szolgáltatók a nyilatkozatok mennyiségi beszerzésére törekedjenek és mellőzzék a tulajdonosi struktúra tényleges feltárását.”*

A tényleges tulajdonosi információk központi nyilvántartásának módosított előírásai (hatályos 2020. december 1-jétől)

A Pmt. 25. §-ának módosult, illetve újonnan beépült (1) és (1a) bekezdése értelmében:

- a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet **ügyfél köteles a tényleges tulajdonosára vonatkozó**, a 9. § (1) bekezdésében meghatározott adatokat az adatok tárolása céljából létrehozott **központi nyilvántartásnál bejelenteni** legkésőbb tevékenységének megkezdését követő 5 munkanapon belül, ezt követően pedig a tényleges tulajdonos személyét érintően bekövetkezett változást követő 5 munkanapon belül;
- **szolgáltató és a felügyeletet ellátó szerv köteles bejelentést tenni a központi nyilvántartást vezető hatóságnak, ha eltérést észlel a központi nyilvántartásban található és a rendelkezésére álló tényleges tulajdonosi információk között.**
- A nyilvántartást vezető hatóság a bejelentés tartalmának mérlegelését követően a bejelentés beérkezésétől számított 15 napon belül a központi nyilvántartásban szereplő adatot javítja, vagy helyben hagyja.

A tényleges tulajdonosi információk központi nyilvántartásának módosított előírásai (hatályos 2020. december 1-jétől)

- Az új előírás azt is rögzíti, hogy **az ügyfél köteles okirattal igazolni** a tényleges tulajdonosra vonatkozó adatoknak a központi nyilvántartás számára való továbbítását (a Pmt. 9. § (2a) bekezdése szerint az üzleti kapcsolat létesítésekor **az ügyfél köteles** a tényleges tulajdonosra vonatkozó adatoknak a 25. § (1) bekezdés szerinti központi nyilvántartás számára történő továbbítását okirattal igazolni).
- **Honnan szerez erről a kötelezettségéről tudomást az ügyfél? Az esetek túlnyomó részében a könyvelőtől. Ki fogja ezt az ügyfél helyett teljesíteni?**
- Fontos kiemelni, hogy a jogalkotó a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni fellépés egyik kulcselemének tartja, hogy **a nem természetes személy ügyfelek (szervezetek) esetében is ismert legyen azok tényleges tulajdonosa.**
- Ennek elősegítését célozza az az előírás, hogy **a könyvelő köteles** bejelentést tenni a központi nyilvántartást vezető hatóságnak, **ha eltérést észlel** a központi nyilvántartásban található és a rendelkezésre álló tényleges tulajdonosi információk között!

A tényleges tulajdonosi információk központi nyilvántartásának módosított előírásai (hatályos 2020. december 1-jétől)

- a felügyeletet ellátó szerv a Pmt.-ben foglalt kötelezettségei ellátása érdekében **korlátlan hozzáférési jogot kap** a központi nyilvántartáshoz, míg a szolgáltató továbbra is a Pmt. 7-12. §-ban meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedések végrehajtása érdekében **jogosult közvetlen hozzáféréssel adatot igényelni** a központi nyilvántartásból.
- A nyilvántartások 2020. december 1-i létrehozása mellett a tényleges tulajdonosokra vonatkozó adatok, valamint a bankszámla- és széfszolgáltatási adatok **első feltöltésére 2021. március 1-i** határidőt állapít meg a Pmt 80. § (5) bekezdése.

Az üzleti kapcsolattal összefüggésben rögzítendő adatok

- Az üzleti kapcsolat létrejöttekor a szerződés típusa, tárgya és időtartama mellett szükséges az ügyfél-átvilágítás módjának meghatározása érdekében azt is rögzíteni, hogy az ügyfél (üzleti kapcsolat) **kockázati szintje átlagos, magas vagy alacsony**, valamint az üzleti kapcsolat céljára és tervezett jellegére vonatkozó információt.
- **Kockázatérzékenységi megközelítés alapján** – a szolgáltató kéri a **pénzeszközök forrására vonatkozó információk rendelkezésre bocsátását**, és ezen információk igazoló ellenőrzése érdekében a pénzeszközök forrására vonatkozó dokumentumok bemutatását, illetve az üzleti kapcsolat létesítését belső szabályzatában meghatározott vezetője jóváhagyásához kötheti.
- **Adatváltozás esetén** – beleértve a kockázati szint besorolás módosítását is – a szolgáltatónak **csak a megváltozott adat rögzítéséhez szükséges ügyfélátvilágítási intézkedést kell elvégeznie**, amennyiben egyéb körülmény nem merül fel, amely a teljes ügyfél-átvilágítást indokolná (Pmt. 10. §).

A monitoring tevékenység

- Az üzleti kapcsolatot a könyvvizsgáló - a tevékenységére irányadó jogszabályi előírásoknak megfelelően - köteles folyamatosan figyelemmel kísérni annak megállapítása érdekében, hogy az adott ügyfél adatai összhangban állnak a könyvvizsgálónak az ügyfélről a jogszabályok alapján rendelkezésre álló adataival.
- A Pmt. 11. § (1) bekezdés (1) bekezdése a módosítással kiegészítésre került, mivel az üzleti kapcsolatok folyamatos figyelemmel kísérésének **nem csak a tárolt adatok naprakészségének biztosítása a célja**, hanem az, hogy a kiszűrt **szokatlan ügyletek** a pénzügyi információs egység részére továbbításra kerüljenek.
- Kiegészült és pontosításra került azon feltételek listája, amelyek fennállása esetén **a szolgáltató köteles különös figyelmet fordítani az ügyletekre és pénzügyi műveletekre: összetett; szokatlan, így különösen szokatlanul nagy értékű, illetve szokatlan ügylettípusban végrehajtott; vagy gazdasági, vagy jogszerű cél nélküli ügyletek és pénzügyi műveletek.**

A monitoring tevékenység

- A A Pmt. 11. §-ának (2) bekezdése helyébe (a szolgáltató az üzleti kapcsolat folyamatos figyelemmel kísérését a belső szabályzatban meghatározott megerősített eljárásban hajthatja végre) **2020. október 1-jei hatállyal** az az előírás lép, hogy a szolgáltató a folyamatos figyelemmel kísérés során ellenőrzi, hogy az **ügyfél kockázati szintje** a rendelkezésre álló adatoknak megfelelően lett-e rögzítve.
- A szolgáltató a kockázati szint változásának megállapítása esetén **haladéktalanul lefolytatja az ügyfél tényleges kockázati szintjének megfelelő még végrehajtásra nem került ügyfél-átvilágítási intézkedéseket** és a teljesített ügyletek elemzését a kockázati szinthez igazítja.

A naprakészség biztosítása

- A Pmt. konkrét esetköröket határoz meg, amely szerint a szolgáltató különösen a következő esetekben köteles ellenőrizni az ügyfeleiről rendelkezésre álló adatokat:
 - az **adatok és okiratok megváltozásáról** történő tudomásszerzés esetén;
 - a **tényleges tulajdonosra** vonatkozó adatok jogszabály alapján történő **ellenőrzése** céljából;
 - vagy az **adózás területén** történő **együttműködés** teljesítése érdekében

A naprakészség biztosítása

- A Pmt 12 §. (2) bekezdésében foglaltak szerint az ellenőrzési kötelezettséget a szolgáltató **kockázatérzékenységi megközelítés** alapján,
 - **magas kockázat esetén évente,**
 - **alacsony kockázat esetén legalább ötévente** köteles elvégezni.
- Ha az ellenőrzés során a szolgáltatónak **kétsége merül fel** az adatok és a nyilatkozatok naprakészségét illetően, akkor **ismételten elvégzi** a kétség kizárásához szükséges ügyfél-átvilágítási intézkedéseket.
- **Az ügyfél mellett a meghatalmazott,** a rendelkezésre jogosult és a képviselő is köteles a szolgáltatót értesíteni **öt napon belül** az adatváltozásokról, tekintettel arra, hogy ők is az üzleti kapcsolat résztvevői.
- A fenti kötelezettség teljesítése érdekében **a szolgáltató köteles** ügyfele, valamint annak meghatalmazottja, a rendelkezésre jogosult és a képviselő **figyelmét írásban felhívni** az adatokban bekövetkezett változások közlésének kötelezettségére – **az írásbeli szerződés részeként megfelel!**

Az ügyfél azonosítása

- A Pmt 13 §. szerint a szolgáltató **az üzleti kapcsolat létesítése előtt köteles lefolytatni az ügyfél és a tényleges tulajdonos személyazonosságának igazoló ellenőrzését** – utólag is ellenőrizhetővé válik 2021. március 1-től!
- Ha a szolgáltató nem tudja végrehajtani az Pmt. 7-10 §-ban felsorolt ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, akkor az érintett ügyfélre vonatkozóan **köteles megtagadni** az ügyfél megbízása alapján fizetési számlán keresztül művelet végzését, **üzleti kapcsolat létesítését** és ügylet teljesítését, vagy köteles megszüntetni a vele fennálló üzleti kapcsolatot.
- Ha az ügyfél jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, a képviselőjében vagy megbízása alapján eljáró személy átvilágítását követően **a jogi személy, illetve a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet átvilágítását is el kell végezni.**

Az egyszerűsített ügyfél – átvilágítás

- A szolgáltató **a belső szabályzatában meghatározott, alacsony kockázatú esetekben** a következő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket köteles – akár előzetesen auditált hírközlő eszköz útján, illetve postai úton megküldött okiratmásolatok és nyilatkozatok alapján – elvégezni:
 - adatok rögzítése
 - okiratok másolatának beszerzése (személyazonosság igazolása)
 - a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban meghatározott eljárások
 - a monitoring kötelezettségek elvégzése.
- A Pmt. egyértelműsíti, hogy **magasabb kockázati faktor**, illetve az ügyfél vonatkozásában eltérő kockázati szintre vonatkozó adat felmerülése esetén a további Pmt.-ben meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is el kell végezni (**dinamikus ügyfél-átvilágítási koncepció**).

Alacsony kockázatú ügyfelek

- A **21/2017 (VIII.3.) NGM rendelet** 1. melléklete tartalmazza az alacsony kockázatra vonatkozó ügyfélkockázati, valamint termékhez, szolgáltatáshoz, ügylethez vagy szolgáltatási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők felsorolását, ilyenek pl. (a teljesség igénye nélkül)
- olyan **társaságok**, amelyeknek **értékpapírjait bevezették a tőzsdére**, és amelyekre olyan közzétételi követelmények vonatkoznak, amelyek biztosítják a tényleges tulajdonlás megfelelő átláthatóságát;
- közigazgatási hatóságok vagy **többségi állami tulajdonban lévő gazdasági társaság**;
- olyan ügyfelek, amelyek a rendelet 3. pontjában meghatározottak szerint **alacsony kockázatot jelentő földrajzi területeken** rendelkeznek lakóhellyel.

Alacsony kockázatú ügyfelek

- Az életbiztosítási ágba tartozó alacsony díjú, visszavásárlási és lejáratosi szolgáltatással nem rendelkező, tisztán kockázati életbiztosítások;
- A nyugdíjbiztosítások, ha nem tartalmaznak visszaváltási záradékot, és a kötvényt nem lehet biztosítékként felhasználni;
- Az alkalmazottaknak nyugellátást nyújtó nyugdíj-, nyugellátási rendszer, amelyben a hozzájárulás a bérekből való levonással történik; stb...
- **Földrajzilag** alacsony kockázatúak az Európai Unió tagállamai, a hatékony rendszerekkel pénzmosás elleni rendszerrel rendelkező harmadik országok,
- alacsony szintű a korrupció vagy alacsony a más büntetendő cselekmények száma;
- olyan harmadik országok, amelyeknek a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemmel kapcsolatos előírásai összhangban vannak a felülvizsgált FATF-ajánlásokkal, és hatékonyan alkalmazzák ezeket az előírásokat.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

- **A szolgáltató fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket köteles alkalmazni, ha az ügyfél magas kockázatú.** Az ügyfelet a Pmt .16 és 16/A §. alapján magas kockázatúnak kell tekinteni az alábbi esetekben:
 - az ügyfél **stratégiai hiányosságokkal rendelkező**, kiemelt kockázatot jelentő **harmadik országból** származik;
 - a 65. §-ban meghatározott saját kockázatértékelésén alapuló **belső szabályzatban rögzített** egyéb esetekben;
 - a 17. §-ban meghatározott **távoli azonosítás** esetén;
 - az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa **kiemelt közszereplő** vagy a kiemelt közszereplő **közeli hozzátartozója** vagy a kiemelt közszereplővel **közeli kapcsolatban álló személy**, valamint
 - az MKVK által kiadott útmutatóban meghatározott egyéb esetekben

Minimum intézkedések

- A szolgáltató az előző dia első pontját kivéve a már felsorolt ügyfél-átvilágítási intézkedéseken túlmenően az alábbi ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is köteles elvégezni (**minimum intézkedések**):
- az üzleti kapcsolat létesítésére kizárólag a szolgáltató Pmt. 65. § szerinti **belső szabályzatában meghatározott vezetője** jóváhagyását követően kerülhet sor, és
- az üzleti kapcsolat 11. § (1) bekezdésében meghatározott folyamatos figyelemmel kísérését a 65. § szerinti **belső szabályzatban meghatározott megerősített eljárásban hajtja végre.**

A minimum intézkedések mellett elvégezhető további ügyfél-átvilágítási intézkedések

- az ügyfél **vagyonának forrására** vonatkozó információk beszerzése;
- a tényleges tulajdonos vonatkozásában személyesen vagy auditált elektronikus hírközlő eszköz útján, továbbá távoli azonosítás útján közjegyző, külképviselő, vagy okirat kiállításának helye szerinti állam hiteles másolat készítésére feljogosított hatóságának közreműködésével **személyazonossági igazoló ellenőrzésre** irányuló intézkedések elvégzése;
- **Belső szabályzatban meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzése.**

Távoli ügyfél-azonosítás

- A Pmt. 17 § (1) alapján a **szolgáltató** az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése érdekében **köteles megkövetelni** a Pmt. 7. § (2) bekezdésében meghatározott adatot tartalmazó, a Pmt. 7. § (3) bekezdésében meghatározott **okirat hiteles másolatát, ha az ügyfél**, a rendelkezésre jogosult, a képviselő vagy a meghatalmazott **nem jelent meg személyesen** az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése céljából.
- A szabályozás egyértelművé tette, hogy ez az előírás **abban az esetben alkalmazandó**, amennyiben az átvilágításra **nem a szolgáltató által üzemeltetett, biztonságos, védett, előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján került sor**.
- A módosítással **megszűnt annak lehetősége, hogy az okirat hiteles másolata bekérését a szolgáltató mellőzze**, és helyette az ügyfél-átvilágítás során a belső szabályzatában rögzített fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket végezze el!

Okirat hiteles másolata

Pmt.17 §.(2): „Az (1) bekezdésben megjelölt okirat **hiteles másolata** abban az esetben fogadható el az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése teljesítéséhez, ha

a) azt **közjegyző** vagy magyar külképviseleti hatóság a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.v.) másolat hitelesítésének tanúsítására vonatkozó szabályai szerint hitelesítette, vagy

b) a másolatot az **okirat kiállításának helye szerinti állam hiteles másolat készítésére feljogosított hatósága** készítette, és - nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a magyar külképviseleti hatóság felülhitelesítette e hatóság másolaton szereplő aláírását és bélyegzőlenyomatát.”

Más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedések

- A Pmt. 22. §-a a kiegészült az (1a) bekezdéssel, amelynek célja annak egyértelművé tétele, hogy az ügyfél-átvilágítás eredménye elfogadásának **nem jelenti akadályát**, ha a vonatkozó okiratok és **adatok köre nem egyezik meg a Pmt.-ben meghatározottakkal**.
- A szolgáltató **nem jogosult** viszont **elfogadni az ügyfél-átvilágítás eredményét**, ha az ügyfél-átvilágítást olyan harmadik országban székhellyel, fiókteleppel vagy telephellyel rendelkező szolgáltató végezte el, amely **stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országnak** minősül, **kivéve**, ha annak Magyarország területén vagy az Európai Unió más tagállamában székhellyel rendelkező fióktelepétől vagy leányvállalatától történik az átvétel, és a fióktelep/leányvállalat **megfelel** a Pmt.62. § szerinti **csoportszinten** meghatározott pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás elleni politikáknak és eljárásoknak.

Speciális ügyfél-átvilágítási intézkedések

- A Pmt. új 24/B. §-a előírja, hogy olyan **összetett üzleti kapcsolatok** létesítése során, ahol a szerződéses kapcsolatban egyszerre több, ügyfél-átvilágítással érintett ügyfél található, **a szolgáltató ügyfelenként elvégzi az ügyfél-átvilágítást**, valamint a kockázati besorolásuk tekintetében **figyelemmel van a kapcsolat együttes kockázati jellegére.**

Kockázatértékelés

- A szolgáltató belső eljárásrend meghatározására vonatkozó – a kockázatok csökkentésére és kezelésére irányuló – kötelezettsége kiegészül egy **külső ellenőrzési funkció** működtetésére vonatkozó kötelezettséggel a belső eljárásrend megfelelőségének ellenőrzése céljából (ha mindezt a szolgáltató jellege és mérete indokolja).
- **Külső ellenőrzési funkció:** a belső eljárásrendnek a szolgáltatótól **független fél** által elvégzett vizsgálata annak megállapítására, hogy a belső eljárásrend alapján a szolgáltató képes az e törvényben, valamint az annak felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt kötelezettségek teljesítésére

Bejelentési kötelezettség pontosítása

- A Pmt. pontosítja, hogy **a bejelentést írásban kell megtenni**, a bejelentésnek tartalmaznia kell a szolgáltató által a 7-14/A. § alapján rögzített adatokat, a bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény részletes ismertetését és a bejelentés alapjául szolgáló adatot, tény, körülményt alátámasztó dokumentumokat, amennyiben azok rendelkezésre állnak.
- A Pmt. kiegészül annak rögzítésével, hogy jogellenes minden, a bejelentés következtében meghozott, a bejelentő – ideértve a szolgáltató alkalmazottait és képviselőit – számára hátrányos intézkedés, így különösen a munkavállaló szempontjából hátrányos vagy megkülönböztető munkáltatói intézkedés.
- A Pmt. előző intézkedésekkel szemben **jogorvoslati lehetőséget biztosít az érintetteknek** (panasz, illetve jogorvoslati kérelem).

Nyilvántartással szembeni követelmények

- A Pmt. kiegészült az 59/A. §-sal, amely szerint a szolgáltató által alkalmazott **eljárás**, valamint az általa vezetett **nyilvántartás** biztosítja a Pmt-ben, valamint az annak felhatalmazásán alapuló jogszabályban foglalt **előírások teljesülését**, ideértve a
 - **következetességet**,
 - a folyamatos figyelemmel **kísérhetőséget** és
 - az **ellenőrizhetőséget** biztosítását is.

Csoportszintű politikák és eljárások pontosítása

- A Pmt 60. § (1) előírása szerint **ugyanazon csoporthoz tartozó szolgáltató köteles csoportszintű politikákat és eljárásokat alkalmazni.**
- A Pmt. 60. § (2) bekezdése akként módosult, hogy az adatvédelmi rendelkezéseken, valamint a bejelentési, felfüggesztési és adatszolgáltatási kötelezettség során rögzített személyes adatokon túlmenően a csoportszintű rendelkezéseknek **ki kell terjedniük az ügyfél-átvilágítási intézkedések során rögzített személyes adatok csoporton belüli megosztására is.**
- Ezen túlmenően a csoportszintű politikák és eljárások ki kell, hogy terjedjenek a Pmt.-ben meghatározott követelmények végrehajtását biztosító **vezető kinevezésére, a képzésre, a külső ellenőrzési funkció meghatározására,** továbbá a csoportszintű **kockázatértékelés és a belső szabályzat elkészítésére.**

Felügyeleti intézkedések

- A kamara, mint felügyeleti hatóság által a vizsgálatot lezáró határozatban alkalmazható intézkedések köre kiegészült azzal, hogy **határidő tűzésével kötelezheti a szolgáltatót az alkalmazottak (vezetők) szakmai továbbképzésére** vagy megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező alkalmazottak (vezetők) felvételére.
- Hatályon kívül került az a szigorú szankció, hogy ha a Pmt. mellett a Kit. rendelkezései is megsértésre kerültek, a pénzbírság összegére a középérték az irányadó, maximális mértéke pedig a pénzbírság középértékével emelkedik.

Anonim éves jelentési kötelezettség

- A kamarának minden tárgyévet követő év június 30. napjáig, anonim módon éves jelentést kell közzétennie, amely információkat tartalmaz:
 - a Pmt-ben foglalt **rendelkezések** súlyos, ismétlődő, rendszeres vagy e módokat ötvöző **megsértéséért történő felelősségre vonásával** összefüggésben hozott **intézkedésekről**
 - a Pmt-ben foglalt **rendelkezések lehetséges vagy tényleges megsértéséről szóló értesítések számáról** a Pmt. 72. § (1) bekezdése alapján *(a kamarához érkezett, és a pénzügyi információs egységnek továbbított bejelentések számáról, illetve azon intézkedések számáról és leírásáról, amelyeket annak figyelemmel kísérése céljából hajtanak végre, hogy a kötelezett szolgáltatók megfelelnek-e a 63-64. § szerint fennálló kötelezettségeiknek).*

Belső ellenőrző és információs rendszer

- A Pmt. 63. § (1) szerint **a szolgáltató** - az e törvény szerinti tevékenységének ellátásában részt vevő foglalkoztatottjai vonatkozásában - a pénzmosást vagy a terrorizmus finanszírozását lehetővé tevő, illetve megvalósító üzleti kapcsolat, ügylet megakadályozása érdekében **köteles gondoskodni**:
 - a **nyilvántartási** (ügyfél-átvilágítási),
 - a **bejelentés teljesítését támogató** (szűrő), valamint
 - az e törvényből eredő kötelezettség megsértésére vonatkozó szolgáltatón belüli **névtelen bejelentés megtételét biztosító** **belső ellenőrző és információs rendszerek működéséről.**

Belső szabályzat

- A Pmt. 65. § (1) bekezdése alapján a szolgáltatók a törvényben meghatározott kötelezettségek körébe tartozó feladatok teljesítésére **kötelesek belső szabályzatot készíteni.**
- A Kkt 4. § (8) bekezdése alapján a kamara felügyeletet ellátó szervként a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végző szolgáltatók részére kötelező jellegű kamarai útmutatót ad ki.
- Az előzőek szerinti útmutató 2. számú mellékletét képező **egységes belső szabályzatot a szolgáltatók a Pmt. és Kit. szerinti belső szabályzatként fogadhatják el.**

A belső szabályzat kötelező aktualizálása

- A Pmt. hatálybalépésekor már **működő** szolgáltatók kötelesek a hatálybalépést követő **90 napon belül** a belső szabályzatukat átdolgozni, amelynek megtörténtéről már nem kell tájékoztatni a kamarát, ez a felügyeleti ellenőrzés feladatát képezi.
- A jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet a Törvény 2020. január 10-i hatálybalépése után **kezdő** – aktív tagsági jogállású – szolgáltatók a tevékenység megkezdését követő **negyvenöt napon belül** köteles belső szabályzatot készíteni és azt a kamara illetékes területi szervezete részére jóváhagyás céljából benyújtani.

A kamarai Útmutató és egységes szabályzat

- Az MKVK Elnöksége megtárgyalta és **2020. március 6-i hatályba léptetéssel** elfogadta az előzőek szerinti, kötelező jellegű új kamarai útmutatót és annak és egységes mellékleteit (indikátorok, egységes szabályzat), egyúttal a korábbi útmutató és mellékletei hatályukat veszítették.
- A Pmt. 2020. január 10-i hatálybalépésekor már működő (aktív tagsági jogállású) könyvvizsgáló szolgáltatók a Pmt. szerinti belső szabályzatukat **2020. április 9.-éig** (a Törvény 2020. január 10-i hatálybalépését követő 90 napon belül) voltak kötelesek a Pmt. módosított rendelkezéseinek megfelelően átdolgozni (Pmt. 80. §).

A Pmt./Kit. ellenőrzések gyakorlata

- **Módosított szabályzat** (és a 8 éven belül alkalmazott előző szabályzatok) hatályba léptetése
- Ügyfél **dokumentált kockázatértékelése** a belső szabályzat szerint (besorolási szempontok, kockázati kategória, **indoklás**)
- Ügyfél átvilágítási kötelezettség **dokumentált** teljesítésének ellenőrzése (teljes körű adatrögzítés, másolatok megléte, tényleges tulajdonosok azonosítása)
- Az elvégzett **monitoring** tevékenység dokumentumokkal való **alátámasztása** (adatok naprakészsége, összetett, szokatlan ügyletek vizsgálata az ISA 240, 250, 300, 330, 500 és 505 témaszámú standardok előírásai alapján)
- A könyvvizsgálói szerződésben szereplő, **adátváltás** bejelentési kötelezettségére való figyelemfelhívás meglétének, tartalmának ellenőrzése.

A Pmt./Kit. ellenőrzések gyakorlata

- A **bejelentési kötelezettséget** megalapozó körülmények esetleges fennállásának ellenőrzése (elsődlegesen a kiválasztott ügyfildossziék alapján).
- A **kijelölt személy** dokumentált bejelentésének és a bejelentésről való tudomásának ellenőrzése (Pmt/Kit szerint), esetleges változás követése.
- A szolgáltató foglalkoztatottja általi végrehajtásáért felelős **vezető** dokumentált kijelölése.
- **Alkalmazottak** tájékoztatásának/**oktatásának** ellenőrzése (belső szabályzat, dokumentálás)
- A módosításokat is figyelembe **ügyfél nyilvántartás** ellenőrzése (8 évre visszamenőleg).

A belső szabályzat kötelező tartalmi elemei a Kit. alapján

- Az EU és az ENSZ BT által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések megfelelő végrehajtása érdekében előírt **szűrő-monitoring rendszer típusa, működése**, a szűrés **belső eljárásrendje**,
- a fenti intézkedéssel érintetteket tartalmazó **listák elérhetőségei**,
- a hatóságnak történő **bejelentés belső eljárási rendje**,
- a **kijelölt személy** neve, beosztása, elérhetősége,
- a foglalkoztatottak által alkalmazandó eljárási és **magatartási szabályok** és
- a belső **ellenőrző rendszer működtetésének szabályai**.

A Kit. ellenőrzések gyakorlata

- A megfelelő **szűrőrendszer működtetésének ellenőrzése:**
 - Rendelkezésre állnak-e dokumentált formában a letöltött, naprakész korlátozó intézkedések?
 - A szolgáltató vagy az ügyfél-dossziékban, vagy külön nyilvántartásban azt kell, hogy rögzítse, hogy mikor történt a lekérdezés és volt-e találat.
 - Találat esetén minden dokumentációt szükséges megőrizni a Kit. szerinti bejelentés mellékleteként.
- A listák a kamara honlapjáról letölthetők, **a szűrést program segíti.**

Köszönöm szépen a figyelmet!